

Dékáni Hivatal

[p] Str. Iuliu Maniu, nr. 5
Cluj-Napoca, RO-400095
[t] +40 264 590 715
[t/fax] +40 264 430 688
[e] rocateo@ubbcluj.ro
[w] rocateo.ubbcluj.ro

Kolozsvár, 22.12.2020.
Iktatókönyvi sorszám: 1080/2020.

Záróvizsgatételek alapképzésen a 2020–2021-es egyetemi tanévben Didaktikai Teológia Intézet Kolozsvár

Az alapképzésen (BA) végzős egyetemi hallgatók az alábbi általános és speciális tételekből, a megadott könyvészet alapján készülnek, és a vizsgán tanúságot tesznek a teológiában szerzett általános tájékozottságukról.

A vizsgára készülve a hallgatók az ajánlott irodalom alapján önállóan kidolgozzák a tételleket, arra törekedve, hogy átfogó képet alkossanak a teológia nagy kérdéseiről, és elsajátítsák az egyes témák lényegét. Nem ajánlott az előző években a hallgatók körében terjesztett kidolgozott tételek használata, mivel azokban több hiba, hiányosság és pontatlanság van, ezért azok, akik ezek alapján készülnek, hátrányos helyzetbe kerülnek a vizsgán.

A járványügyi helyzetre való tekintettel ebben a tanévben szóbeli záróvizsgára kerül sor. A vizsga lebonyolítása az érvényben lévő egyetemi szabályozásokat követve vagy fizikai vagy virtuális jelenlét formájában fog történni. A vizsgázó a vizsgatételek számának kihúzását követően öt-öt percben lényegre törően bemutatja az általános teológiai és a speciális teológiai tételek témakörét. Ezt követően a vizsgabizottság tagjai öt perc erejéig kérdéseket tesznek fel a vizsgázónak.

Általános teológiai tételek

1) Teremtés és beteljesedés

- **A teremtéstörténetek sajátos mondanivalója: a teremtő Isten, a teremtés, az ember (a teremtett világ, az ember: istenképiség, férfi és nő, ember és környezete, az ember feladata)**

Könyvészet:

SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Teremtéstan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 165–173.

ZAMFIR Korinna: *Ószövetségi exegézis*, Kolozsvár 2020 (elektronikus jegyzet), 17, 21–29.

- **A keresztény teremtéstan és a tudományos eredmények viszonya**

Könyvészet:

SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Teremtéstan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 203–215.

- **A szenvedés és a rossz kérdése**

Könyvészet:

VIK János: *A szenvedés az ateizmus sarkköve? Avagy az istenhívő a vádlottak padján*, in: VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 121–132.

- **A sztoicizmus etikája – a természettörvény**

Könyvészet:

HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 30–40.

- **A teremtés isteni dinamikája: a liturgikus év**

Könyvészet:

NÓDA Mózes: *Liturgika*, Kolozsvár 2009, 135–139.

RADÓ Polikárp: *Az egyházi év*, Pannonhalma 1998, 9–20.

2) Isten az emberiség történetében

- **Megismerhető-e Isten? A kinyilatkoztatás hitének megismeréstani aspektusai.**

Könyvészet:

VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudomány tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 133–149.

- **A magát kinyilatkoztató Isten**

Könyvészet:

SATTLER, Dorothea – SCHNEIDER, Theodor: *Istentan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 60–62, 72–80.

- **Az önközlés: az isteni kapcsolat-képesség titka; a szentháromságtani személyfogalom problematikája**

Könyvészet:

WERBICK, Jürgen: *Szentháromságtan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 1997, 558–574.

- **A II. vatikáni zsinat jelentősége**

Könyvészet:

NÓDA Mózes: *A II. vatikáni zsinat recepciója a gyulafehérvári egyházmegyében*, *Vigilia 2* (2014), 100–109.

- **Az erkölcsiség objektív megismerési normája: az erkölcsi törvény**

Könyvészet:

HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 141–148, 151–160.

3) Jézus a Krisztus

- **A Názáreti Jézustól Krisztusig**

Könyvészet:

GNILKA, Joachim: *A Názáreti Jézus*, Budapest 2001, 300–319.

KESSLER, Hans: *Krisztológia (Bibliai alapok)*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 273–274, 277, 279–291, 292–295, 309–312.

- **Krisztológiai eretnekségek a 4. és 5. században**

Könyvészet:

DEÁK Viktória Hedvig: *Egyháztörténelem I.*, Budapest 2005, 40–42, 50–51.

- **A Krisztus-kérdés a mai teológiában.**

Könyvészet:

Hans KESSLER: *Krisztológia*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve I*, Budapest 1997, 453–470.

- **Egyházon kívül nincs üdvösség? Avagy tájékozódás a vallások teológiája területén**
Könyvészet:
VIK János: *Reflexiók a hitről. Kérdések, érvek és ellenvetések az alapvető hittudományt tárgykörében*, Kolozsvár 2017, 167–177.
- **Az emberszeretet evangéliumi normája és a szeretet dilemmái**
Könyvészet:
BODA László: *Isten országa közöttünk*, Budapest 1993, 113–119.
- **Istenhez hasonlóan az ember mellett lenni**
Könyvészet:
NEUNER, Peter – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 190–201.

4) Az Egyház Istentől kapott küldetése

- **Isten Országa és az újszövetségi egyházmodellek**
Könyvészet:
BROWN, Raymond E. – OSIEK, Carolyn – PERKINS, Pheme: *A korai egyház*, in: Brown, Raymond E. – Fitzmyer, Joseph A. – Murphy, Roland E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár III*, Budapest 2003, 489–499.
WIEDENHOFER, Siegfried: *Ekkleziológia*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 1997, 63–73.
- **Az Egyház ismertető jegyei**
Könyvészet:
KRÁNITZ Mihály: *Az Egyház. Alapvető hittan III*, Budapest 1999, 140–148, 151–158.
- **A szentség alapvető jellegzetességei; fogalmi pontosítások**
Könyvészet:
Franz-Josef NOCKE: *Általános szentségtan*, (ford. Varga B. József), in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 2000, 218–232.
- **Egyházépítés (ekkleziogenezis). Ma: A kairosz. Az egyház szerepe a kultúra és a társadalom alakításában.**
Könyvészet:
NEUNER, Peter – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 133–150.
- **Az Egyház – az erkölcssteológia normája és hordozója**
Könyvészet:
HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 202–210.

5) A keresztény ember

- **A kora keresztény életideál: a Krisztust követő, szeretetben élő ember**
Könyvészet:
GNILKA, Joachim: *A Názáreti Jézus*, Budapest 2001, 207–208, 213–214, 272–273, 277–278, 280–287, 289, 294–295.
- **A kiengesztelődés szentségi formája**
Könyvészet:
HOLLÓ László: *Isten csodálatos üdvösségpedagógiája. Alapvető erkölcssteológia*, Kolozsvár 2007, 245–256.
- **A természetes és a jogi személyek**
Könyvészet:
ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest é. n., 99–111.

- **Keresztény közösségek létrehozása: Jézus nyomában**
Könyvészet:
Peter NEUNER – ZULEHNER, Paul M.: *Jöjjön el a te országod. Gyakorlati egyháztan*, Kolozsvár 2014, 167–183, 186–190.
- **A lelki élet teológiája: Isten önközlő szeretete és az ember válasza**
Könyvészet:
BERAN Ferenc: *A lelki élet teológiája*, Budapest 2016, 80–98.

Speciális teológiai tételek

Didaktikai teológia szak

1) A szentmise

- **A szentmise liturgiája**
- **Az eukarisztia ünneplése és tisztelete**
- **Az eukarisztia tiszteletének különböző formái**
Könyvészet:
NÓDA Mózes: *Liturgika*, Kolozsvár 2009, 91–107.
Nóda Mózes: *Élő liturgia*. A II. vatikáni zsinatot megelőző liturgikus megújulás és hatása az erdélyi egyházmegye liturgikus életére, Szent István Társulat – Verbum, Budapest – Kolozsvár 2012, 90–103.

2) Házassági akadályok

- **A házassági akadályok általában**
- **Felmentés az akadályok alól**
- **Az egyes érvénytelenítő akadályok**
Könyvészet:
Az egyházi törvénykönyv. A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal (szerk. Erdő Péter), Budapest é. n. 1047. k. – 1049. k.; 1073. k. – 1094. k.
ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest é. n., 415–433.
RENCSEK István: *Egyházi törvényhozás. Általános szabályok. Házasságjog*, Kolozsvár 1993, 132–147.

3) A keresztény szentháromságtan fejlődése

- **A szentháromságtani fogalomrendszer kialakulása a nikaiai zsinat előtt**
- **A keleti szentháromságtan a korai zsinatokon és a kappadókiai atyák tanításában**
- **A nyugati szentháromságtan fejlődése Szent Ágostontól napjainkig**
Könyvészet:
WERBICK, Jürgen: *Szentháromságtan*, in: Schneider, Theodor (szerk.): *A dogmatika kézikönyve II*, Budapest 1997, 510–533.

4) Teológiai útkeresés, sajátos életformák, jámborság, liturgikus sokszínűség a kora kereszténységben.

- **Teológiai útkeresés (gnózis, dokétista krisztológia)**

MARKSCHIES, Christoph, *A gnózis*, SZIT, Budapest 2011, 31–32, 70, 99–101, 104–110.

- **Sajátos életformák (aszketizmus, enkratizmus),**
ZAMFIR Korinna, *Kora keresztény eukharishtiák és közösségi identitások az apokrif cselekedetek tükrében*, in: Ünneplő ember a közösségben. Baráti köszöntőkötet Nóda Mózes tiszteletére. Szerk. Bodó Márta, Csonta István, Lukács Ottilia, Zamfir Korinna, SZIT – Verbum, Budapest – Kolozsvár 2019, 330–336, 346–349.
- **Sajátos jámborság: korai Mária-tisztelet (Jakab-protoevangélium) és spiritualitás (Tamás mondások evangéliuma)**
BROWN, Raymond E. – PERKINS, Pheme – SALDARINI, Anthony J.: *Apokrifek. Holt-tengeri tekercsek, Egyéb zsidó irodalom*, in: Brown, Raymond E. – Fitzmyer, Joseph A. – Murphy, Roland E. (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár III*, Szent Jeromos Társulat, Budapest 2003, 90–91. (csak Jakab protoevangéliuma és a mondások evangéliumai közül Tamás evangéliuma)

5) A keresztény spiritualitás története

- **Az Újkor lelkiisége**
- **A Legújabb Kor lelkiisége**
- **A Jelenkor lelkiisége**
Könyvészet:
BERAN Ferenc: *A lelki élet teológiája*, Budapest 2016, 50–78.

Dr. Holló László

Intézetigazgató

Dr. Vik János

Dékán